

Міністерство освіти і науки України
Маріупольський державний університет
Факультет грецької філології та перекладу

КАТАЛОГ ЕЛЕКТИВНИХ ДИСЦИПЛІН

кафедри грецької філології та перекладу

(для освітньо-професійної програми підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальністю «Філологія. Переклад (новогрецька)»)

Маріуполь – 2020

Каталог елективних дисциплін кафедри грецької філології та перекладу (для освітньо-професійних, освітньо-наукових і наукових програм підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальностями МДУ) : інфор. видання / Укл.: Ю.В. Жарікова, Н.К. Кобиленко – Маріуполь, 2020. – 11 с.

Рекомендовано вченою радою факультету грецької філології та перекладу (протокол № 3 від 02 листопада 2020 року)

В інформаційному виданні подано анотований перелік 20 елективних дисциплін професійної підготовки, які пропонуються кафедрою грецької філології та перекладу для включення в освітньо-професійні програми підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальностями МДУ на першому та другому рівні вищої освіти (ОС «Бакалавр», ОС «Магістр»).

Призначено для розробників програм, керівників факультетів, кафедр, які забезпечують право здобувачів вищої освіти на вибір індивідуальної траєкторії навчання шляхом вивчення елективних дисциплін.

Розробники програм елективних дисциплін

Юлія Валентинівна Жарікова, кандидат філологічних наук, доцент кафедри грецької філології та перекладу,
Наталя Костянтинівна Кобиленко, старший викладач кафедри грецької філології та перекладу

ЗМІСТ

Дисципліни професійної підготовки

ПЕРШИЙ (БАКАЛАВРСЬКИЙ) РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ (Переклад)

Основи художнього перекладу
Переклад та редагування текстів різних типів та жанрів
Соціолінгвістичні проблеми варіативності

ДРУГИЙ «МАГІСТЕРСЬКИЙ» РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ (Переклад)

Теорія та практика ведення переговорів
Мистецтво перекладу та теорія інтерпретації
Переклад та редагування текстів різних жанрів
Анотування, реферування та редагування текстів
Ділова новогрецька мова

ДО УВАГИ КОРИСТУВАЧІВ КАТАЛОГУ

Каталог елективних дисциплін кафедри грецької філології та перекладу

- є *систематизованим переліком* елективних дисциплін, які кафедра пропонує для освітньо-професійних, освітньо-наукових і наукових програм підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальностями МДУ на першому та другому рівнях вищої освіти;
- є *свідченням спроможності кафедри* оперативного задоволення освітніх потреб здобувачів вищої освіти для створення індивідуальної освітньої траєкторії навчання за обраними спеціальностями;
- Змістовні модулі дисциплін, форми навчання, методи активізації пізнавальної активності студентів під час проведення аудиторних занять і організації СРС *спрямовані на формування базових компетенцій (компетентностей)* у здобувачів вищої освіти на певному рівні.
- Окремі дисципліни мають професійне спрямування для певної цільової групи здобувачів вищої освіти

У процесі роботи з каталогом використовуються такі *позначки*, які дають уявлення про рівень навчально-методичного забезпечення викладання дисциплін:

* Авторський курс: підготовлено навчальний посібник, навчально-методичний посібник або наукові публікації за темами; змістовні модулі пройшли експертизу і апробацію у наукових виданнях і на фахових зібраннях. Підготовлено мультимедійні лекції з окремих тем.

** Проведено змістовну експертизу *програми з дисципліни*; підготовлено навчально-методичне забезпечення аудиторної та самостійної роботи студентів. Підготовлено мультимедійні лекції.

*** Дисципліна буде викладатися уперше; розробляється програма і навчально-методичне забезпечення з урахуванням вітчизняних і зарубіжних навчально-методичних видань, а також авторських напрацювань. Окремі теми курсу базуються на наукових публікаціях авторів.

ПЕРШИЙ (БАКАЛАВРСЬКИЙ) РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ (ПЕРЕКЛАД)

Назва дисципліни: Основи художнього перекладу

Мета ознайомлення студентів із проблематикою і структурою названої дисципліни. Формується поняття про предмет і місце художнього перекладознавства в структурі загальної науки про переклад, про основні етапи розвитку художнього перекладу. Напрямки і провідні школи перекладознавства. Досягнення радянської перекладацької школи, українського перекладознавства. Етапи перекладацької діяльності та методи їх здійснення. Основні вимоги до художнього перекладу. Поняття про адекватність та еквівалентність у відношенні до художнього перекладу. Основи теорії закономірних співвідношень. Стилєтворчі складові художнього тексту і засоби їх відображення у перекладі. Мовне і позамовне у структурі художнього твору. Поняття про реалії та їх передачу засобами іншої мови. Особливості перекладу прози, поезії, драматургії. Сформувати вміння літературного перекладу художніх текстів різних жанрів (прози, поезії, драматургії).

Завдання:

- розширити і поглибити теоретичні знання студентів-перекладачів у галузі художнього перекладу різножанрових текстів;
- навчити студентів здійснювати порівняльний аналіз перекладу художнього тексту і його оригіналу;
- навчити майбутніх перекладачів робити літературний переклад різножанрових художніх творів.

ЗМ 1. Актуальні проблеми художнього перекладу. Порівняльний аналіз перекладу художнього тексту і його першотвору.

ЗМ 2. Переклад прозового твору і сучасна літературна мова

ЗМ 3. Проблеми поетичного перекладу

ЗМ 4. Особливості перекладу драматургічних творів

Компетентності, що набуває студент у ході вивчення курсу:

соціально-особистісні:

- володіння культурою мислення, прийомами усного і письмового викладу матеріалу, здібністю до узагальнення, аналізу, сприйняття інформації, постановки мети та вибору шляхів її досягнення;

інструментальні:

- володіння професійною науково-діловою (усною та письмовою) комунікацією новогрецькою мовою;
- аналізувати, порівнювати, узагальнювати матеріал спираючись на джерела;
- вміння переконливо викладати свої думки, дотримуватися етичних стандартів;

Програмні результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- працювати з науковими джерелами, інформаційними ресурсами Інтернет, розміщеними на платформі Moodle.

Назва дисципліни: Соціолінгвістичні проблеми варіативності мови у перекладі

Мета ознайомлення студентів з основними положеннями соціолінгвістичної теорії перекладу, її предметом та об'єктом, а також надання науково-практичних порад щодо перекладу текстів з соціально- або культурномаркованими одиницями.

Завдання:

- знайомити з принципами взаємодії мови і суспільства, мови і культури;
- вчити методиці компонентного та когнітивного аналізу значень соціально- / культурномаркованих одиниць з метою досягнення адекватності при перекладі;
- використовувати у практичній діяльності принципи компонентного та соціоперекладацького аналізу тексту;
- виділяти ядерні компоненти, які потребують максимальної уваги перекладача, від периферійних, що можна замінити мовним еквівалентом.

ЗМ 1. Основи соціолінгвістичної теорії перекладу

ЗМ 2. Методи соціолінгвістики. Напрямки соціолінгвістики.

ЗМ 3. Соціолект. Субкультура, контракультура: ізоморфні та аломорфні явища – мовне питання. Тактика перекладу соціолексем. Перекладацький інструментарій.

ЗМ 4. Соціально маркована фразеологія та переклад.

Компетентності, що набуває студент у ході вивчення курсу:

соціально-особистісні:

- Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- -Здатність бути критичним і самокритичним.
- -Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
- здатність генерувати нові ідеї; розвинута здатність до творчих підходів у вирішенні професійних завдань;
- володіння професійною науково-діловою (усною та письмовою) комунікацією новогрецькою мовою;
- навички використання комп'ютерної техніки та інформаційних технологій у навчанні;
- розуміння сутності та значення інформації у розвитку сучасного суспільства, володіння основними методами та засобами отримання, зберігання, переробки та поширення інформації.

Програмні результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

Знати та вміти:

- аналізувати, оцінювати, коригувати чужий і власний виступ відповідно до поставленої мети і типу аудиторії;
- працювати з науковими джерелами, інформаційними ресурсами Інтернет, розміщеними на платформі Moodle.

Назва дисципліни: Переклад та редагування текстів різних типів і жанрів

Мета освоєння студентом комплексу теоретичних і практичних знань з основ редагування та практики перекладу, необхідних для фахової підготовки до друку різних видів видань та для реалізації набутих перекладацьких навичок.

Завдання:

- формування у студентів умінь розпізнавати, перекладати, редагувати тексти різних видів и жанрів;
- опрацювання набутих навичок перекладу та редагування текстів.

ЗМ 1. Об'єкт, предмет, методи та завдання теорії редагування.. Особливості редагування перекладів

ЗМ 2. Переклад та редагування наукових текстів: підручників, наукових статей, переклад та редагування публіцистичних текстів. Особливості перекладу та редагування ділової кореспонденції.

ЗМ 3. Прийоми перекладу технічних інструкцій і правил з експлуатації для користувачів. Особливості перекладу патентів, договорів, свідоцтв, судових вироків.

ЗМ 4. Проблема якості художнього перекладу. об'єктивність і суб'єктивність перекладацької творчості. Порядок редагування. Смислові та стилістичні зсуви при поетичному перекладі та редагуванні.

Компетентності, що набуває студент у ході вивчення курсу:

- Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- Здатність бути критичним і самокритичним.
- Здатність спілкуватися іноземними мовами (новогрецька, англійська).
- Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- Здатність вільно орієнтуватися в різних лінгвістичних напрямках і школах.
- Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань.

Програмні результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

Знати та вміти:

- працювати з науковими джерелами, інформаційними ресурсами Інтернет, розміщеними на платформі Moodle.

ДРУГИЙ «МАГІСТЕРСЬКИЙ» РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ (ПЕРЕКЛАД)

Назва дисципліни: **Теорія та практика ведення переговорів**

Мета вдосконалення перекладацької компетенції студентів шляхом ознайомлення із теоретичними та практичними засадами ведення переговорів, а також ознайомлення із мовними та позамовними факторами, що впливають на переклад.

Завдання:

- вивчення даної дисципліни дає можливість опанувати необхідні знання у галузі ведення переговорів, а саме: правильного планування переговорного процесу, вільно володіти прийомами для успішного проведення переговорів.

ЗМ 1. Основні поняття теорії та практики ведення переговорів. Фактори та умови успішних переговорів. Стратегії ведення переговорів.

ЗМ 2. Етапи переговорів. Діагностика в процесі переговорів.

ЗМ 3. Інструменти вивчення переговорної ситуації. Психологічна типологія особистості. Комунікація в процесі переговорів. Конструктивна поведінка у важких переговорних ситуаціях.

Компетентності, що набуває студент у ході вивчення курсу:

- Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

- Здатність бути критичним і самокритичним.
- Здатність спілкуватися іноземними мовами (новогрецька, англійська).
- Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
- Здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного / мовленнєвого й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів.
- Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.

Програмні результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- працювати з науковими джерелами, інформаційними ресурсами Інтернет, розміщеними на платформі Moodle.
- Планувати, організовувати, здійснювати і презентувати дослідження та/або інноваційні розробки в конкретній філологічній галузі.
- Використовувати спеціалізовані концептуальні знання з обраної філологічної галузі для розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.

Назва дисципліни: **Мистецтво перекладу та теорія інтерпретації**

Мета формування у студентів здатностей щодо визначення тип тексту, виокремлювати його позамовні і мовні риси, категорії, властивості та ознаки; проводити контекстологічний аналіз, використовуючи набуту мовну компетентність: актуальне членування тексту, різні мовні засоби та мовленнєві фігури для передачі стилістичної і функціональної маркованості на всіх рівнях мови, тональності тексту.

Завдання:

- навчити визначати класифікаційні типи текстів, їх жанрову класифікацію, характеристику їх мовних і позамовних рис;
- долати труднощі, пов'язані зі стилістичними та функціональними особливостями текстів різних жанрів;
- виокремлювати стилістичні засоби і стилістичні фігури в текстах різних жанрів, і знайти їх еквівалентні відповідності у тексті перекладу;
- вдосконалювати спеціальні лінгвістичні вміння та навички, необхідних для перекладу з новогрецької мови на рідну та навпаки.

ЗМ 1. Визначення адекватності та загальні вимоги до художнього перекладу Вимоги, щодо адекватного художнього перекладу.

ЗМ 2. Визначення тексту, його категоріально-поняттєвий апарат. Концепції дослідження тексту. Підходи до дослідження тексту.

ЗМ 3. Категорії тексту з їх визначенням. Властивості та ознаки тексту, засоби зв'язку у тексті. Типи (типологія) тексту. Загальна структура тексту.

ЗМ 4. Інтерпретація тексту, її складові. Використання інтерпретації для адекватності перекладу. Комунікативно-посередницька діяльність перекладача.

Компетентності, що набуває студент у ході вивчення курсу:

- Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- Здатність бути критичним і самокритичним.

- Здатність спілкуватися іноземними мовами (новогрецька, англійська).
- Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.

Програмні результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- працювати з науковими джерелами, інформаційними ресурсами Інтернет, розміщеними на платформі Moodle.
- Планувати, організувати, здійснювати і презентувати дослідження та/або інноваційні розробки в конкретній філологічній галузі.
- Використовувати спеціалізовані концептуальні знання з обраної філологічної галузі для розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.

Назва дисципліни: **Переклад та редагування текстів різних жанрів**

Мета дослідити особливості функціонування та перекладу юридичної термінології, військової термінології з новогрецької мови на українську.

Завдання:

- дослідити терміносистеми юридичної термінології, військової термінології новогрецької мови;
- з'ясувати проблеми перекладу юридичних, військових термінів з новогрецької мови на українську;
- вчити редагувати юридичні, військові тексти новогрецькою та українською мовами.

ЗМ 1. Юридична термінологія як спеціалізована система правових понять. Термінотворчі засоби юридичної термінології новогрецької мови. Семантична структура юридичних термінів новогрецької мови.

ЗМ 2. Військова термінологія: типологічний аналіз. Лексико-семантичний аналіз військової терміносистеми у новогрецькій мові.

ЗМ 3. Особливості термінотворення медичної лексики у новогрецькій мові.

ЗМ 4. Особливості перекладу абревіатур з новогрецької мови на українську.

Компетентності, що набуває студент у ході вивчення курсу:

- Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- Здатність бути критичним і самокритичним.
- Здатність спілкуватися іноземними мовами (новогрецька, англійська).
- Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- Здатність вільно орієнтуватися в різних лінгвістичних напрямках і школах.
- Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань.

Програмні результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

Знати та вміти:

- працювати з науковими джерелами, інформаційними ресурсами Інтернет, розміщеними на платформі Moodle.

Назва дисципліни: **Анотування, реферування та редагування текстів**

Мета навчання анотуванню, реферуванню та редагуванню фахових текстів в умовах комплексної підготовки перекладачів.

Завдання:

- вдосконалювати навички аналізу структурної та смислової архітектури тексту в цілому та на рівні його мікроструктур;
- вчити здійснювати реферування та анотування письмових текстів, післяперекладацьке саморедагування та контрольне редагування анотованого тексту перекладу;
- вчити володіти навичками редагування текстів різних видів;
- вчити володіти та оперувати основними термінами і визначеннями дисципліни, використовувати теоретичні знання на практиці;
- вдосконалювати вміння логічно й аргументовано викладати думки, доводити свої ствердження.

ЗМ 1. Поняття, призначення та функції реферату. Етапи процесу реферування.

Особливості процесу реферування документів різних видів

ЗМ 2. Реферований переклад. Анотований переклад

ЗМ 3. Сутність та зміст редагування. Етапи редагування

ЗМ 4. Класифікація помилок. Стилiстична правка текстiв

Компетентності, що набуває студент у ході вивчення курсу:

- Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- Здатність бути критичним і самокритичним.
- Здатність спілкуватися іноземними мовами (новогрецька, англійська).
- Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
- Здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного / мовленнєвого й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів.
- Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.

Програмні результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- працювати з науковими джерелами, інформаційними ресурсами Інтернет, розміщеними на платформі Moodle.
- Планувати, організовувати, здійснювати і презентувати дослідження та/або інноваційні розробки в конкретній філологічній галузі.
- Використовувати спеціалізовані концептуальні знання з обраної філологічної галузі для розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.

Назва дисципліни: **Ділова новогрецька мова**

Мета ознайомити студентів з нормами сучасної новогрецької мови в професійному спілкуванні, з основними вимогами до складання та оформлення професійних документів, навчити їх професійного мовлення, збагатити словник термінологічною, фаховою лексикою; підвищити загальномовний рівень майбутніх фахівців, формувати практичні

навички ділового усного і писемного спілкування в колективі, розвивати комунікативні здібності.

Завдання:

- підвищення загального рівня грамотності студентів;
- засвоєння основних відомостей про новогрецьку мову як багатоаспектну лінгвістичну систему;
- поглиблення й розширення знань з основних розділів новогрецької мови;
- підвищення рівня мовленнєвої культури студентів, зокрема в професійному спілкуванні;
- відновлення й закріплення орфографічних і пунктуаційних навичок;
- оволодіння необхідними орфоепічними, граматичними, лексичними та стилістичними нормами;
- обґрунтування поняття культури мови професійного спілкування, що охоплює усі мовні рівні – фонетичний, лексичний, граматичний, стилістичний тощо;
- виховання “мовного чуття”, заґрунтованого на знанні мовних норм.

ЗМ 1. Сильові ознаки ділової новогрецької мови. Культура ділового спілкування, дотримання мовних норм, види та оформлення офіційно-ділової документації.

ЗМ 2. Усне публічне мовлення, граматичні, лексичні, синтаксичні особливості офіційно-ділового стилю. Види офіційних промов.

ЗМ 3. Мовностилістичні особливості офіційно-ділового стилю сучасної новогрецької мови. Переклад офіційної документації з української на новогрецьку.

Компетентності, що набуває студент у ході вивчення курсу:

- володіння культурою мислення, прийомами усного і письмового викладу матеріалу, здібністю до узагальнення, аналізу, сприйняття інформації, постановки мети та вибору шляхів її досягнення;
- аналізувати, порівнювати, узагальнювати матеріал спираючись на джерела;
- володіти сучасною концептуальною базою та сучасними підходами зарубіжних та вітчизняних дослідників з проблем курсу;
- робити висновки та узагальнення з вивченої проблематики.

Програмні результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

Знати та вміти:

- працювати з науковими джерелами, інформаційними ресурсами Інтернет, розміщеними на платформі Moodle.